

ÖĞRENCİLERİN SPOR LİSELERİNİ SEÇME NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ

IDENTIFICATION OF STUDENTS' REASONS OF SPORT HIGH SCHOOL OPTING AND THEIR EXPECTATIONS

Gönderilen Tarih: 18/01/2020
Kabul Edilen Tarih: 16/03/2020

Rahmi YILDIZ

Milli Eğitim Bakanlığı, Sivas, Türkiye
Orcid: 0000-0001-9789-7157

Çalık Veli KOÇAK

Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi, Çorum,
Türkiye Orcid: 0000-0002-1403-0812

Rabia Hürrem ÖZDURAK SINGİN

Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği, Çorum, Türkiye
Orcid: 0000-0003-3729-5028

Öğrencilerin Spor Liselerini Seçme Nedenleri ve Beklentilerinin İncelenmesi

ÖZ

Spor liseleri, beden eğitimi ve spor alanı ile ilgili temel bilgi ve beceri edindirmek, Türk Sporunu geleceğe taşıyacak gençler yetiştirmek ve bu gençlerin beden eğitimi ve spor alanındaki yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını sağlamak vb. amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteren orta öğretim kurumlarıdır. Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin spor liselerini seçme nedenleri ve eğitimden beklentilerinin belirlenmesinin verilecek eğitimin niteliğini doğrudan etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu araştırmada spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, spor liselerini seçme nedenleri ve aldıkları eğitimden beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında Sivas ve Çorum illerinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı Spor Liselerinde öğrenim gören 394 (kız n:138, erkek n:256) öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, kişisel bilgi formu ve Yıldız (2006) tarafından geliştirilen, Spora Başlama ve Bu Alanı Seçme Nedenleri ile Beklentileri Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin dağılımına Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmış ve istatistiksel analiz için nonparametrik testlerden $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde Ki-Kare testi kullanılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen bulgular frekans ve yüzde olarak verilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin spor alanını seçme nedenlerinin başında sporu sevmeleri ve aktif olarak spor yapıyor olmaları gelmektedir. En alt düzeydeki seçme nedenleri ise; arkadaş grubunun etkisi ve ders çalışmayı sevmemeleri olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin spor alanından beklentilerinde ise ilk sıralarda beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak ve hayatlarını sporcu olarak devam ettirmek yer almaktadır. Öte yandan en alt düzeydeki beklentiler ise; spor yöneticisi ve akademisyen olmak olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: öğrenci, spor lisesi, spor alanı, eğitim, beklenti

Identification of Students' Reasons of Sport High School Opting And Their Expectations

ABSTRACT

Sports high schools are secondary education institutions that improve basic knowledge and skill acquisition in physical education and sports, provide training for young people to bring Turkish Sport to future, and prepare them for higher education programs. Determination of the reasons of students choice and and their expectations from the educational framework may directly affect the quality of education in sport high schools. The aim of the study was to identify the reasons and expectations of student's Sport High School Opting. The participants of the study consisted of 394 (female n: 138, male n: 256) students attending to Sport High Schools under the Ministry of Education located in Sivas and Çorum in 2018-2019 Academic Year. Personal information form and Reasons for Starting Sports and Choosing This Area and Their Expectations Scale developed by Yıldız (2006) was used for data collection. The distribution of the data was analyzed with Kolmogorov-Smirnov Test and chi-square test was used for non parametric statistical analysis at the significance level of $p < 0.05$ significance level. The findings were presented as frequency and percentages. The main reason for choosing the field of sport is the love of students to sport and their active participation in sport. The least important reasons for choosing Sport High Schools were determined as peer influence and dislike to study. The expectations of the students in the field of sports are to become physical education and sports teacher and live as athletes. On the other hand, the lowest level of expectations were becoming a sports manager or an academician.

Key Words: student, sport high school, sport area, education, expectation

GİRİŞ

Spor; bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini sağlayan, bilgi, beceri ve liderlik yeteneklerini geliştiren bir araçtır. Spor, insanın kendisini disipline etmesine, karşılaşacağı psikolojik ve fizyolojik sorunların üstesinden gelmesine yardım eder². Ayrıca spor, özellikle genç nesillerin yapıcı, nitelikli, yaratıcı, millî birlik ve beraberlik duygusu ve davranışı yüksek bir biçimde yetiştirilmelerine ve böylece ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya önemli katkı sağlar²⁵. Gelişmiş toplumlarca uygulanan en önemli eğitim araçlarından biri olan spor eğitiminin amacı, toplumun sağlıklı nesiller kazanmasını sağlamak ve sporun uluslararası bir özellik kazanması nedeniyle de toplum kültürünün tanıtılabileceği yaygın bir propaganda ve reklam aracı olarak görülmektedir. Sporun uluslararası dostluk ve barış ile ülke ekonomisine getirdiği olumlu katkıları vardır²¹. Günümüzde spor eğitimi alanında, sporcu, antrenör, hakem, beslenme uzmanı, spor hekimi, masör gibi meslek insanlarının çalıştığı büyük bir sektör konumundadır. Sporcu açısından baktığımızda, profesyonel olarak spor yapanlar için spor artık bir meslektir¹⁷. Spora bir meslek olarak başlama nedenleri arasında seçilen spor dalını sevmek ya da yalnızca spor sevgisi olarak değerlendirmek tek başına yeterli görülmemektedir¹⁰. Sporcuların spor eğitiminden beklentilerinde, aile, örnek bir kişi, kişisel doyum ve tatmin düzeyi, para ve diğer kazançların etkili olduğu bilinmektedir¹⁷.

Eğitim; bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir⁶. Ayrıca eğitim insanların gelecekteki hayatlarını doğrudan etkilemesi ve sosyal yapının oluşmasındaki önemli etkisi nedeniyle toplumların gelişmesinde en önemli süreçtir¹⁵.

Türkiye’de toplumun eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla, okul öncesi eğitimden yükseköğretime, yetişkin eğitiminden mesleki görgü ve bilgi artırımına kadar sürekli geliştirme çalışmaları yapılmaktadır¹⁵. Milli Eğitim Bakanlığı bu çalışmalara paralel olarak gençlerimizin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda gelişimlerini sağlamaları için, farklı türde ortaöğretim kurumları açmıştır. Bu kurumlardan biri de Spor Liseleridir. Bu okullar, öğrencilerin beden eğitimi ve spor alanında temel bilgi ve beceri kazanmaları için ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini, beden eğitimi ve sporla ilgili yükseköğretime hazırlanmalarını, spor alanında araştırmaya yönelmelerini; bu alanda yetenekleri doğrultusunda uygulama yapabilecek kişiler olarak yetiştirilmelerini, sağlamak amacıyla açılmıştır¹⁶. Bu liseler eğitimin ve sporun kesiştiği önemli bir konumda bulunmaktadır.

Buradan hareketle Türk Sporunu geleceğe taşıyacak gençler yetiştirmek ve bu gençlerin beden eğitimi ve spor alanındaki yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını sağlamak vb. amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteren orta öğretim kurumları olan Spor Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, spor eğitimi alanını seçme nedenlerini ve aldıkları eğitimden beklentilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Sivas ve Çorum illerindeki Spor Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin bu okulları seçme nedenleri ile aldıkları eğitimden beklentilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nicel araştırma türlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemleri, büyük örneklem üzerinde bir konuyla ilgili görüşlerinin ya da özelliklerinin betimlenmesi amacıyla yürütülür⁷.

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini kapsamına 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Sivas ve Çorum illerindeki spor liselerinde öğrenim gören, gönüllülük esasına göre seçilen toplam 394 öğrenci (138 kız, 256 erkek) alınmıştır. Örnekleme alınacak öğrenci sayısı belirlenirken “uygun örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yöntemi zaman, para, iş gücü açısından var olan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesi olarak tanımlanmaktadır¹³. Katılımcıların kişisel özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerinin Demografik Özelliklerin Dağılımları

Kişisel Bilgiler	Değişkenler	f	%
İl	Sivas Spor Lisesi	237	60,2
	Çorum Spor Lisesi	157	39,8
Cinsiyet	Kız	138	35
	Erkek	256	65
Ailede Düzenli Fiziksel Aktiviteye Katılan Birey Durumu	Var	209	53,0
	Yok	185	47,0
Ailenin Gelir Düzeyi TL/Ay	2020 TL ve altı	152	38,6
	2021-3500TL	163	41,4
	3501TL ve üzeri	79	20,0
Toplam		394	100

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerinin belirlenmesinde araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu ile öğrencilerin öğrenim gördükleri Spor Lisesi, cinsiyet, ailede fiziksel aktiviteye katılan birey ve aile gelir düzeyi bilgileri elde edilmiştir. Katılımcıların spor lisesini seçme nedenlerinin ve aldıkları eğitimden beklentilerinin belirlenmesinde ise Yıldız (2006) tarafından geliştirilen Spora Başlama ve Bu Alanı Seçme Nedenleri ile Beklentileri Anketi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan 20 maddelik anketin ilk 3 maddesi öğrencilerin spora başlama nedenlerini, sonraki 11 maddesi öğrencilerin spor alanını seçme nedenlerini ve son 6 maddesi ise öğrencilerin bu alanla ilgili beklentilerini belirlemeye yöneliktir (Yıldız, 2006). Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı .68’dir. Araştırmada ilgili anketin “Spor Alanını Seçme Nedenleri” ve “Spor Alanından Beklentiler” boyutları kullanılmıştır. Bu boyutlar için yapılan güvenilirlik ve geçerlilik analizinden sonra iç tutarlılık kat sayısı tekrar hesaplanmış ve .74 bulunmuştur.

Araştırmanın verileri, 2018-2019 eğitim-öğretim bahar döneminde toplanmıştır. Veri toplama araçları, katılımcılara yüz yüze uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi için SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımına Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmış, Skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerlerinin +2 ile -2 arasında olmadığı görülmüştür. Bu nedenle verilerin analizinde nonparametrik testlerden Ki-kare testi kullanılmış ve elde

edilen bulgular frekans, yüzde ve aritmetik ortalama ile açıklanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya ait bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Spor Alanını Seçme Nedenlerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımları

Spor Alanını Seçme Nedenleri	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	ss
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.Sporu sevdiğim için spor alanını seçtim.	9	2,3	8	2,0	10	2,5	72	18,3	295	74,9	4,61	0,82
2.Aktif olarak spor yaptığım için spor alanını seçtim.	4	1,0	18	4,6	21	5,3	115	29,2	236	59,9	4,42	0,86
3.Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğini sevdiğim için spor alanını seçtim.	15	3,8	16	4,1	39	9,9	128	32,5	196	49,7	4,25	1,03
4. Ders çalışmayı sevmediğim için spor alanını seçtim	16	4,1	13	3,3	50	12,7	156	39,6	159	40,4	3,38	0,96
5.Spor alanında daha başarılı olmama yardımcı olabileceğini düşündüğüm için spor alanını seçtim.	17	4,3	15	3,8	37	9,4	123	31,2	202	51,3	4,19	1,05
6. Spor faaliyetleri okul başarımlı olumlu etkilediği için spor alanını seçtim	98	24,9	135	34,3	57	14,5	71	18,0	33	8,4	3,44	1,16
7.Beden eğitimi öğretmenim yönlendirdiği için spor alanını seçtim.	42	10,7	54	13,7	76	19,3	98	24,9	124	31,5	3,52	1,34
8.Arkadaş grubunun etkisiyle spor alanını seçtim.	57	14,5	98	24,9	149	37,8	57	14,5	33	8,4	2,30	1,32
9. Kulüp antrenörümün teşvikiyle spor alanını seçtim	25	6,3	134	34,0	139	35,3	27	24,6	69	17,5	4,05	1,15
10. Spor alanında okumak için okul değiştirdim	55	14,0	42	10,7	157	39,8	109	27,7	31	7,9	3,72	1,36
11. Spor alanında okumak için alan değiştirdim	57	14,5	43	10,9	162	41,1	102	25,9	30	7,6	3,61	1,35

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin spor alanını seçme nedenlerine ve spor alanından beklentilerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerlerinin dağılımları verilmiştir. Buna göre spor alanını seçme nedenleri bölümünde en çok katıldıkları ilk üç madde “ders çalışmayı sevmediğim için spor alanını seçtim ($\bar{x} = 3,38 \pm 0,96$)”, “aktif olarak spor yaptığım için spor alanını seçtim ($\bar{x} = 4,42 \pm 0,86$)” ve “spor alanında daha başarılı olmama yardımcı olabileceğini düşündüğüm için spor alanını seçtim ($\bar{x} = 4,21 \pm 1,05$)” maddeleridir. Katılımcıların spor alanını seçme nedenleri bölümünde en az katıldıkları üç madde “arkadaş grubunun etkisiyle spor alanını seçtim ($\bar{x} = 2,30 \pm 1,32$)”, “beden eğitimi öğretmenim yönlendirdiği için spor alanını seçtim ($\bar{x} = 3,52 \pm 1,34$)” ve “ders çalışmayı sevmediğim için spor alanını seçtim ($\bar{x} = 3,38 \pm 0,96$)” maddeleridir.

Tablo 3: Katılımcıların Spor Alanından Beklentiler Alt Boyutuna ilişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerinin Dağılımları

Spor Alanından Beklentiler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		\bar{x}	ss
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
12.Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak istiyorum	27	6,9	17	4,3	68	17,3	75	19,0	207	52,5	4,09	1,21
13.Antrenör olmak istiyorum	45	11,4	17	4,3	97	24,6	107	27,2	128	32,5	3,64	1,28
14.Spor yöneticisi olmak istiyorum	77	19,5	43	10,9	134	34,0	71	18,0	69	17,5	3,03	1,33
15.Akademisyen olmak istiyorum	86	21,8	61	15,5	114	28,9	61	15,5	72	18,3	2,92	1,38
16.Hayatımı sporcu olarak devam ettirmek istiyorum	31	7,9	21	5,3	32	8,1	85	21,6	225	57,1	4,14	1,24
17. Yurt dışında alanımla ilgili çalışma yapmak istiyorum	37	9,4	11	2,8	47	11,9	97	24,6	202	51,3	4,02	1,26

Tablo 3’de katılımcıların, spor alanından beklentileri bölümünde en çok katıldıkları ilk üç madde “yurt dışında alanımla ilgili çalışma yapmak istiyorum ($\bar{x} = 4,14 \pm 1,24$)”, “beden eğitimi öğretmeni olmak istiyorum ($\bar{x} = 4,06 \pm 1,21$)” ve “hayatımı sporcu olarak devam ettirmek istiyorum ($\bar{x} = 4,05 \pm 1,26$)” maddeleridir. Katılımcıların spor alanından beklentileri bölümünde en az katıldıkları üç madde “akademisyen olmak istiyorum ($\bar{x} = 2,92 \pm 1,38$)”, “spor yöneticisi olmak istiyorum ($\bar{x} = 3,03 \pm 1,33$)” ve “antrenör olmak istiyorum. ($\bar{x} = 3,64 \pm 1,28$) maddeleridir.

Araştırmada Ki-Kare testi sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin spor alanını seçme nedenlerine ilişkin ve spor alanından beklentilerinin cinsiyet durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Katılımcıların cinsiyet durumlarına göre spor alanını seçme nedenlerine ilişkin ve spor alanından beklentilerini için yapılan Ki-Kare testi sonucu anlamlı çıkan maddelere ilişkin bulgular Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Spor Alanını Seçme Nedenleri ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi

Maddeler	Cinsiyet	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		x^2
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Spor Alanını Seçme Nedenleri												
2.Aktif olarak spor yaptığım için spor alanını seçtim.	Kız	1	0.7	8	5.8	11	8.0	50	36.2	68	49.3	11.27 .024
	Erkek	3	1.2	10	3.9	10	3.9	65	25.4	168	65.6	
Spor Alanından Beklentileri												
14. Spor yöneticisi olmak istiyorum.	Kız	30	21.7	23	16.7	48	34.8	22	15.9	15	10.9	12.86 .012
	Erkek	47	18.4	20	7.8	86	33.6	49	19.1	54	21.1	
16.Hayatımı sporcu olarak devam ettirmek istiyorum.	Kız	23	16.7	2	1.4	21	15.2	38	27.5	54	39.1	22.10 .001
	Erkek	14	5.5	9	3.5	26	10.2	59	23	148	57.8	

* $p < 0,05$

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların spor alanını seçme nedenleri bölümünde, “aktif olarak spor yaptığım için spor alanını seçtim ($X^2=11.27$; $p=.024$)” maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 2’ye göre katılıyorum seçeneğini seçen bayanların oranı erkeklerden daha yüksek iken, tamamen katılıyorum seçeneğini seçen erkeklerin oranı bayanlardan daha yüksektir. Buna göre aktif spor yapan erkekler, spor alanını seçerken bayanlara oranla görüşleri daha olumludur.

Spor alanından beklentileri bölümünden ise; “spor yöneticisi olmak istiyorum ($X^2=12.86$; $p=.001$)”, maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 14’e göre katılmıyorum seçeneğini seçen bayanların oranı erkeklerden daha yüksek iken, tamamen katılıyorum seçeneğini seçen erkeklerin oranı bayanlardan daha yüksektir. Buna göre spor yöneticisi olma düşüncesi erkeklerde daha fazla olduğu görülmektedir. “hayatımı sporcu olarak devam ettirmek istiyorum ($X^2=22.10$; $p=.001$)”, maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 16’ya göre hiç katılmıyorum seçeneğini seçen bayanların oranı erkeklerden daha yüksek iken, tamamen katılıyorum seçeneğini seçen erkeklerin oranı bayanlardan daha yüksektir. Buna göre erkek sporcuların hayatlarını sporcu devam etme olasılığı, bayanlara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Ailede Düzenli Fiziksel Aktiviteye Katılan Birey Durumlarına Göre Spor Alanını Seçme Nedenleri ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi

Maddeler	Ailede Fiziksel Aktiviteye Katılan Birey Durumu	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		x^2 p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
		Spor Alanını Seçme Nedenleri										
3. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğini sevdiğim için spor alanını seçtim.	Var	14	6.7	6	2.9	19	9.1	65	31.1	105	50.2	11.90 .018
	Yok	10	5.4	20	10.8	1	0.5	63	34.1	91	49.2	
Spor Alanından Beklentileri												
14. Spor yöneticisi olmak istiyorum.	Var	22	13.9	29	10.5	74	35.4	38	18.2	46	22	12.77
	Yok	48	25.9	21	11.4	60	32.4	33	17.8	23	12.4	.012
15. Akademisyen olmak istiyorum.	Var	44	21.1	34	16.3	32	15.3	49	23.4	50	23.9	10.68
	Yok	42	22.7	64	34.6	29	15.7	27	14.6	23	12.4	.030

* $p<0,05$

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların spor alanını seçme nedenleri bölümünde, “beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğini sevdiğim için spor alanını seçtim ($X^2=11.90$; $p=.018$)” maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile ailesinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 3’e göre ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunan katılımcıların büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum seçeneğini seçerken; ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan bulunmayan katılımcılar ise katılmıyorum seçeneğini seçmiştir. Buna göre katılımcıların spora yönelme nedenleri arasında ailelerinin ve sosyal çevrelerinin etkileri olduğu düşünülebilir.

Spor alanından beklentiler bölümünden ise; “spor yöneticisi olmak istiyorum ($X^2=12.77$; $p=.012$)”, maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile ailede düzenli fiziksel aktivite yapan birey durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 14’e göre ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum seçeneğini seçerken; ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunmayan katılımcılar ise hiç katılmıyorum seçeneğini seçmiştir. “Akademisyen olmak istiyorum ($X^2=10.68$; $p=.030$)”, maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 15’e göre ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunan katılımcıların büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum seçeneğini seçerken; ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunmayan katılımcılar ise hiç katılmıyorum seçeneğini seçmiştir. Buna göre her iki maddeye göre ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunan katılımcıların gelecekte spor ile ilgili meslekler yapmayı düşündükleri, ailelerinde düzenli fiziksel aktivite yapan birey bulunmayan öğrencilerin ise düşünmedikleri görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Aile Gelir Düzeyi Göre Spor Alanını Seçme Nedenleri ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi

Maddeler	Aile Gelir Düzeyi (TL/Ay)	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		x^2	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
		Spor Alanını Seçme Nedenleri											
2. Aktif olarak spor yaptığım için spor alanını seçtim.	2020 TL ve Altı	2	1.3	4	2.7	12	8.1	50	32.6	85	55.3	22.07 0.37	
	2021-3500 TL	0	0	11	6.7	5	3.1	47	28.8	100	61.3		
	3501 ve üzeri	5	4.1	5	4.1	0	0	50	63.3	21	26.6		
Spor Alanından Beklentileri													
12.Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olmak istiyorum	2020 TL ve Altı	8	5.4	10	6.7	25	16.8	37	24.8	69	46.3	21.19 0.44	
	2021-3500 TL	8	4.8	5	6	32	19.6	32	19.2	86	52.8		
	3501 ve üzeri	15	8.8	3	1.8	30	17.4	29	14.8	49	57.2		
13.Antrenör olmak istiyorum.	2020 TL ve Altı	19	12.7	5	3.3	27	17.9	44	29.4	57	36.7	21.07 .040	
	2021-3500 TL	22	13.5	4	2.5	45	27.6	46	28.2	46	28.2		
	3501 ve üzeri	4	5.1	8	10.1	26	32.9	17	21.5	24	30.4		

* $p<0,05$

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların Spor alanını seçme nedenleri bölümünde, “aktif olarak spor yaptığım için spor alanını seçtim ($X^2=22.07$; $p=.037$)” maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile aile gelir düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 2’e göre 2020tl ve altı ile 2021-3500tl gelirlerine sahip katılımcılar tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlerken; 3501 tl ve üzeri gelir düzeyine sahip olanlar ise katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Buna göre 3500 tl

altında aile refah düzeyine sahip katılımcılar aktif olarak spor yaparken; 3501 tl den fazla gelire sahipler ise tamamen aktif olarak spor yapmadıkları düşünülmektedir.

Spor alanından beklentileri bölümünden ise; “antrenör olmak istiyorum ($X^2=21.07$; $p=.040$)”, maddesine katılımcıların verdikleri yanıtlar ile aile refah durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Madde 13'e göre 2020tl ve altındaki katılımcılar katılıyorum seçeneğini seçerken; 2021-3501 tl ile 3501tl ve üzeri arasındakilerin ise büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum seçeneğini seçmiştir. Madde 12'ye göre aile gelir düzeyi 2021tl-3500tl arasında olanlar ile 3501 tl ve üzeri olan katılımcıların büyük bir çoğunluğu tamamen katılıyorum seçeneğini seçerken; aile gelir düzeyi 2020 tl ve altı olan katılımcıların yarısından daha azının tamamen katılıyorum seçeneğini seçtiği görülmüştür. Katılımcıların verdikleri yanıtlar ile Ailelerin gelir durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Buna göre ailelerin gelir durumu artıkça beden eğitimi ve spor öğretmeni ve antrenör olma düşüncesi istatistiksel olarak artmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre; spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, spor alanını seçme nedenlerinin başında, sporu sevmek, aktif olarak spor yapmak ve sosyal çevrelerinin etkisi gelmektedir. En az teşvik eden unsurun ise katılımcıların ders çalışmayı sevmemelerinin olduğu belirlenmiştir.

Erkek katılımcıların spor alanını seçme nedenlerinin kız katılımcılara göre aktif olarak spor yapma, spor yöneticisi olma ve hayatlarını sporcu olarak devam ettirme maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak erkek katılımcıların sporu seçme nedenlerinden de anlaşılacağı üzere erkeklerin aktif olarak spor yapmaları düşünülebilir. Spordan beklentilerde erkek katılımcıların kız katılımcılarına göre spor yöneticisi olma ve hayatlarını sporcu olarak devam ettirme amaçları spor alanındaki bu statüyü kullanmak istemeleri yönündedir²³. Alan yazında araştırma bulguları ile benzer çalışmalar bulunmaktadır^{12,3,26,20}. Öte yandan yapılan araştırma bulgularıyla benzerlik göstermeyen sonuçlar da yer almaktadır^{5,24}.

Katılımcıların spor alanını seçmede aktif olarak spor yapmaları ve arkadaş gruplarının etkili olduğu istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Katılımcıların spordan beklentileri ise; beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak ve hayatlarını sporcu olarak devam ettirmektir. Elde edilen bu bulguya paralel olarak literatür incelemesinde de spor lisesi öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu kendi istekleri, ilgileri, aktif olarak spor yapmaları ve arkadaş gruplarının yönlendirmesi doğrultusunda, spor alanını tercih ettikleri belirlenmiştir^{19,3,1,8,27,11,18,26,22}.

Ailede düzenli fiziksel aktivite yapan birey durumuna göre katılımcıların spor alanını seçme nedenlerinin ve spordan beklentilerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan benzer araştırma sonuçları da spor alanına yönelmede aile desteğinin büyük bir öneme sahip olduğu görüşünü desteklemektedir^{12,23,3,4}. Bu kapsamda araştırma bulgularının literatür ile uyumlu bir olduğu söylenebilir. Ayrıca arkadaş çevrelerinin seçme nedenleri arasında yer alması da katılımcıların sosyal çevrelerinden etkilendiğini göstermektedir. Spor alanından

beklentileri konusunda araştırma bulgularıyla benzerlik gösteren sonuçlar da yer almaktadır^{12,14,23,3,24}.

Ailelerin gelir durumuna göre katılımcıların spor alanını seçmede aktif olarak spor yapmaları, spor alanından beklentilerinde ise; beden eğitimi ve spor öğretmeni olma ve antrenör olma beklentileri istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Alanyazında araştırmanın bu değişkeni ile ilgili bulgularıyla benzerlik gösteren araştırmalar yer almaktadır^{12,23,26,24}.

Sonuç olarak; spor lisesi öğrencilerinin spor alanını seçme nedenlerinin başında; aktif olarak spor yapmalarının ve yakın arkadaş gruplarının etkisinin çok yüksek olduğu bunun yanında spor alanı ile ilgili dersleri sevmelerinin spor alanını seçme nedenleri arasındaki payının beklenilenden daha az olduğu görülmüştür. Spor alanından beklentilerinin başında beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak, antrenör olmak ve hayatlarını sporcu olarak devam ettirme beklentisinin yüksek olduğu saptanırken, akademisyen olmak ve spor yöneticisi olmak beklentisinin daha az olduğu görülmüştür.

ÖNERİLER

Çağdaş dünyada beden eğitimi ve spora verilen önem göz önünde bulundurulduğunda Türk Gençliği'nin, Türk Milli Eğitiminin özel amaçları doğrultusunda yetiştirilmesinin gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Buradan hareketle, Türk Sporu'nu geleceğe taşıyacak gençler yetiştirmek ve bu gençlerin beden eğitimi ve spor alanındaki yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını sağlamak vb. amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteren orta öğretim kurumları olan Spor Liselerinin önemi daha da artmaktadır.

Genç nüfus, ülke nüfusumuzun büyük bölümünü oluşturmaktadır. Gençlerin beden eğitimlerinin yanı sıra spora ve Spor Liselerine yönlendirilmeleri ve spor eğitimi bakımından daha iyi yetiştirilebilmeleri için, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, ilgili kurum ve kuruluşlar, beden eğitimi ve spor öğretmenleri, antrenörler ve aile işbirliği çok önemli olduğu düşünülmektedir.

Ülkemizde son yıllarda yapılan yetenek taramaları da göz önüne alınarak gençlerimizin spora ve Spor Liselerine yönlendirilmeleri daha nitelikli ve bilimsel yöntemlerle yapılmalıdır.

Yetkili kurum ve kuruluşlarca alınacak kararlar ve yapılacak yerinde uygulamalarla Spor Liselerinin çekim merkezi haline gelmesi sağlanmalıdır. Bununla beraber spor liselerine hazır bulunuşluğu yüksek öğrenciler yetiştirebilmek için spor ortaokulları açılabilir.

Spor Lisesi öğrencilerinin ve bu liselerin idari yapılarının mevcut sorunlarının belirlenmesi konusunda araştırmalar yapılabilir. Bununla birlikte benzer araştırmalar farklı örneklerde farklı sınırlılıklar ve değişkenler ile tekrarlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Altındaş ME. (2009). Türkiye’de açılan spor liselerinin amaç hedef ve beklentilerinin araştırılması. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya.
2. Başer E. (1986). *Uygulamalı Spor Psikolojisi, Performans Sporunda Psikolojinin Rolü*, Ankara: MEGSB Yayınları.
3. Bavlı Ö. (2009). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin spora başlama, bölümü seçme nedenleri ve geleceğe yönelik beklentilerinin incelenmesi*. Niğde Üniversitesi *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3), 239-246.
4. Bayraktar B., Sunay H. (2007). Türkiye’de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 5(2), 63-72.
5. Çoban B., Devecioğlu S., Gürlek S., Zirek G., Sarıkaya O., Turan M. (2003). Okul takımlarında faaliyet gösteren sporcu öğrencilerin faaliyet amaçları ve beklentileri üzerine bir çalışma (Elazığ ili örneği). *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, 396-404.
6. Demirel Ö. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Pegem Akademi.
7. Fraenkel J., Wallen N. (2006). *How to design and evaluate research in education*. (6th Ed.). New York: Mcgraw-Hill International Edition. 45-49.
8. Görmez G. (2009). Türkiye’deki spor liselerinde bulunan öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin spor liselerini algılayış biçimleri. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.
9. Görücü A. (2006). *Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında okuyan öğrencilerin aktif spor yapma durumlarının belirlenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü *Dergisi*. 2(16), 343-351.
10. Karapınar Y. (2007). *Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması*. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya.
11. Kaya N. (2016). *Lisanslı tenis sporcularının tenis sporuna başlama nedenleri, beklentileri ve beklentilerinin önündeki engellerin incelenmesi*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Burdur.
12. Kıncal R. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel.
13. Koçak ÇV. (2014). *Elit voleybolcuların bu branşa yönelme nedenleri ve beklentileri*. *Route Educational and Social Science Journal*. 1(3), 96-111.
14. MEB (2007). *2007 Yılı Bütçesine İlişkin Raporu*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Yayınevi.
15. MEB (2019). *Milli Eğitim Bakanlığı. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü: http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_Spor_Liseleri.pdf adresinden alındı. Erişim tarihi: 27.10.2019.*
16. Mirzaoğlu N. (2003). *Meslek Seçimi ve Spor Bilimlerinde Meslek Alanları*. N. Mirzaoğlu içinde, *Spor Bilimlerine Giriş* (s. 99-110), Ankara: Bağırhan.

17. Nar A. (2007). Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin beklentilerinin araştırılması. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya.
18. Okudan B. (2011). Spor liselerinde okuyan öğrencilerin profillerinin belirlenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Sivas.
19. Öçalan M., Boyalı E., Ergin M. (2018). Öğrencilerin spor liselerine yönelme ve tercih nedenlerinin belirlenerek seçili değişkenler açısından karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*. 3(3), 10-21.
20. Ölçücü, B., Özen, Ş., & Altinkök, M. (2014). Spor eğitiminde tokat ilinde voleybol takımlarında oynayan voleybolcuların voleybola başlama nedenleri ve beklentileri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 1(3), 57-70.
21. Pepe, K. (2003). Spor alanında öğrenci yetiştiren ortaöğretim kurumlarındaki uygulamaların değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Tezi*. Ankara.
22. Salman Ö., Sunay H. (2012). Ankara'da 14-16 yaş arası basketbolcuların basketbola başlama nedenleri ve beklentileri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 10(1), 25-34.
23. Şimşek D., Gökdemir K. (2006). Ortaöğretimde atletizm yapan sporcu öğrencilerin atletizm branşına yönelme nedenleri ve beklentileri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 4(1), 83-90.
24. Yetim, A. (2015). *Sosyoloji ve Spor*, Ankara: Berikan Yayınevi.
25. Yıldız GH. (2006). Ortaöğretim kurumları spor alanında okuyan öğrencilerin spora başlama ve bu alanı seçme nedenleri ile beklentileri. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.
26. Yılmaz T., Demir H. (2008). Ortaöğretim kurumlarında spor alanı uygulaması (Eskişehir-Sivas Örneği). *S.Ü.BES Bilim Dergisi*. 3(3), 28-35.